

ARTUR ZIELIŃSKI

Instytut Geografii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

DAWID DZIARMAGA

Studenckie Koło Naukowe Turystyki „Bez Nazwy”, Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach

ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA MIAST W OPINII TURYSTÓW

TOURIST ATTRACTIVENESS OF CITIES IN THE OPINION OF TOURISTS

Wstęp

Turystyka jest dynamicznie rozwijającą się gałęzią gospodarki mogącą generować znaczące dochody. Stanowi przedmiot zainteresowania szerokiego grona różnych badaczy, którzy wnikliwie monitorują i analizują ruch turystyczny, a także starają się poznać preferencje i oczekiwania turystów. Podejmowanie takich studiów ma bardzo istotne znaczenie, umożliwia bowiem lepsze prognozowanie tendencji i zmian w turystycznej sferze.

W 2016 r. w Zespole Pałacowym w Kurozwękach, który jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych w regionie świętokrzyskim, przeprowadzono badania kwestionariuszowe, którymi objęto 2863 osoby.

Istotą badań było uzyskanie opinii turystów na temat atrakcyjności turystycznej miast w skali europejskiej, polskiej i w regionie świętokrzyskim.

Cel badań i zastosowane metody

Każdy z turystów ma własną subiektywną opinię na temat atrakcyjności turystycznej różnych regionów, obiektów turystycznych czy miast. Niewątpliwie wypadkowa takich ocen może mieć istotne odzwierciedlenie np. w turystycznych statystykach monitorujących wielkość ruchu turystycznego. W pewien sposób może też być widoczna w różnych ofertach biur turystycznych. Poza tym poznanie aktualnych opinii i preferencji turystów jest niezwykle cenne np. w wyłanianiu nowych miejsc, które mogą stać się przestrzenią coraz większego zainteresowania turystycznego.

Z tego powodu autorzy postanowili wykorzystać znaczący potencjał turystyczny Zespołu Pałacowego w Kurozwękach Sp. z o.o. Jako główny cel pracy określono zidentyfikowanie najatrakcyjniejszych turystycznie miast w skali europejskiej, polskiej i województwa świętokrzyskiego.

W tym celu przeprowadzono badania kwestionariuszowe w jednej z wielu atrakcji Kurozwęk, cieszącej się dużym zainteresowaniem. Objęto nimi zwiedzających labirynt,

tworzony co rok w kukurydzy lub konopiach. Chociaż obiekt ten funkcjonuje około 3 miesiące w roku, może go odwiedzić nawet kilkanaście tysięcy osób. Turyści, zachęceni nagrodami, po przejściu labiryntu wypełniają kwestionariusz, podając jednocześnie swoje adresy. Są one podstawą do ustalenia miejsc, z których zwiedzający przyjeżdżają.

Pytania kwestionariusza były sformułowane z zachowaniem obiektywności. Zadbane o to, by nie sugerowały odpowiedzi. Uzyskane wyniki stały się dalszym źródłem informacji i przedmiotem analiz.

W 2016 r. zwiedzający mieli za zadanie wymienić ich zdaniem: 1) najatrakcyjniejsze turystycznie miasta w Europie; 2) najatrakcyjniejsze turystycznie miasta w Polsce; 3) najatrakcyjniejsze miasta w regionie świętokrzyskim; 4) miasta w Polsce, które najbardziej chcieliby odwiedzić.

Obiekt i charakterystyka wyników badań

Kurozwęki zlokalizowane są w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim, 7 km na zachód od Staszowa. Chociaż w przeszłości ta część regionu świętokrzyskiego nie wzbudzała zainteresowania turystów, współcześnie chętnie odwiedzana jest przez setki tysięcy gości¹, w tym sam Zespół Pałacowy w Kurozwękach przez dziesiątki tysięcy osób (rys. 1).

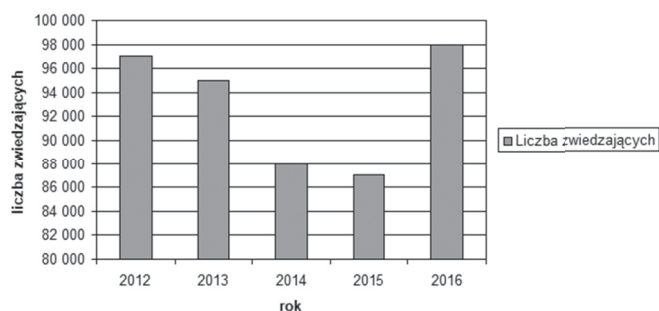
Powstały w Kurozwękach kompleks turystyczny już od wielu lat jest jedną z ważniejszych atrakcji w regionie świętokrzyskim². Swój sukces turystyczny miejsce to zawdzięcza spadkobiercom pałacu. Za ich sprawą nieruchomość, której historia sięga drugiej połowy XIV w., przeszła generalny remont, a jej otoczenie odzyskało urok m.in. dzięki pięknemu parkowi. W odrestaurowanym majątku powstały inwestycje o charakterze turystycznym.

W 2016 r. do Zespołu Pałacowego w Kurozwękach turyści przyjeżdżali z różnych zakątków Polski (rys. 2). Wszystkich zwiedzających dla uproszczenia uznawano za turystów. 61,2% odwiedzających ww. obiekt pochodzi spoza województwa świętokrzyskiego (rys. 2). Z biegiem lat udział turystów spoza regionu świętokrzyskiego się powiększa³. Przyjeżdżają głównie turyści z województwa małopolskiego (14,1%), podkarpackiego (12,0%), mazowieckiego (8,6%) i śląskiego (8,3%). Poza tym stosunkowo duża liczba odwiedzających pochodzi z województw: lubelskiego (4,0%), łódzkiego (3,0%) i dolnośląskiego (32,0%). Odnotowano także turystów spoza Polski.

¹ P. Brambert, A. Zieliński, *Atrakcje a możliwości rozwoju klastra turystycznego na przykładzie południowo-wschodniej części regionu świętokrzyskiego*, [w:] *Gospodarka turystyczna w regionie*, red. A. Rapacz, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 2017 [w druku].

² A. Zieliński, *Zespół Pałacowy w Kurozwękach jako produkt turystyczny o ponadregionalnym znaczeniu*, [w:] *Popyt turystyczny, fundusze europejskie, zagadnienia regionalne*, red. nauk. J. Buko, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2012, nr 700, „Ekonomiczne Problemy Usług” nr 85, s. 305–321; A. Zieliński, *Tourism attractiveness of Staszów according to its residents*, Visnyk of the Lviv University, Series Geography, Issue 43, Part 2, „Scientific Journal” 2013, s. 358–365.

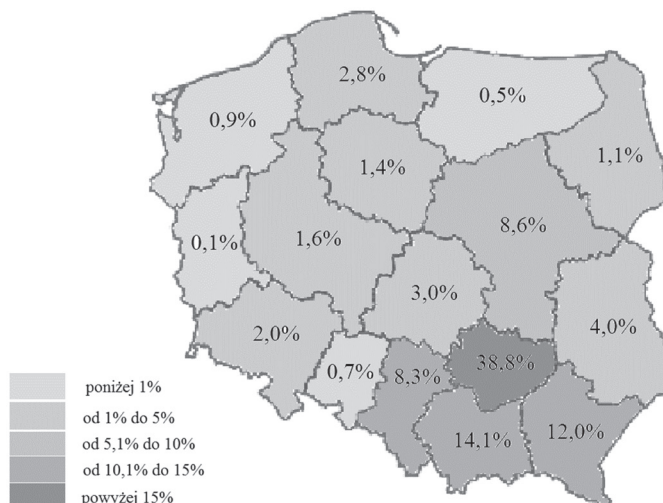
³ A. Zieliński, *Zespół Pałacowy w Kurozwękach jako...*, op. cit.; A. Zieliński, K. Janeczko, *Największe atrakcje turystyczne w województwie świętokrzyskim w opinii turystów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Ekonomiczne Problemy Turystyki” 2016, nr 2 (34), s. 297–307.

Rys. 1. Liczba turystów odwiedzających Kurozwęki w latach 2012–2016

Źródło: dane Zespołu Pałacowego w Kurozwękach.

Pokaźna liczba turystów oraz spore zróżnicowanie miejsc, z których zwiedzający przyjeżdżają, nadają badaniom obiektywny charakter. Analiza wyników prac badawczych wskazuje, że turyści za najbardziej atrakcyjne miasta w skali europejskiej uważają: Paryż (59%), Rzym (37%), Barcelonę (21%), Londyn (21%), Pragę (17%) oraz Wenecję (12%) (rys. 3). Wartości procentowe udziałów miast nie sumują się do 100%, bowiem badani mogli podawać w odpowiedziach trzy nazwy miast.

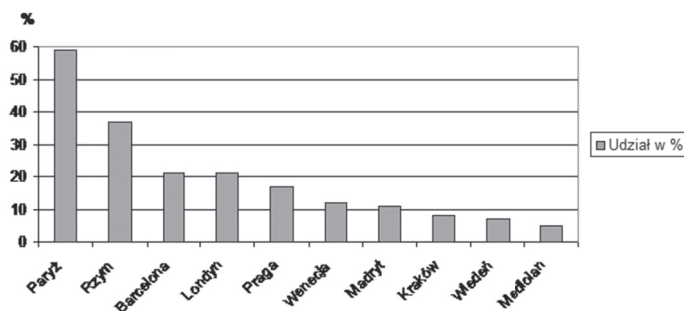

Rys. 2. Procentowa struktura liczby turystów przyjeżdżających do Kurozwęk według podziału administracyjnego Polski na województwa

Źródło: własne wyniki badań.

W wyżej wymienionym zestawieniu wyraźnie dominuje stolica Francji, mimo że na ocenę ogólnej atrakcyjności Paryża mogły mieć negatywny wpływ ataki terrorystyczne z dnia 13 listopada 2015 r.

W wykazie najatrakcyjniejszych europejskich miast przeważają stolice państw. Interesujące jednak jest, że atrakcyjność turystyczną Barcelony oceniono wyżej niż stolicy Hiszpanii. Poza tym warto odnotować, iż w dziesięć najatrakcyjniejszych miast Europy znalazły się aż trzy miasta włoskie, natomiast nie pojawiło się żadne miasto niemieckie. Klarownie rysuje się też przewaga miast położonych w zachodniej i południowej Europie. W zestawieniu zabrakło miast wschodniej Europy, chociaż teoretycznie, zdaniem autorów, np. Moskwa czy Sankt Petersburg mogłyby się w nim pojawić. Być może na ocenę atrakcyjności miast miały wpływ doświadczenia badanych. Z oczywistych względów miasta wschodnioeuropejskie są dla turystów trudniej dostępne i w związku z tym wiedza na temat ich atrakcyjności jest ogólnie mniejsza.

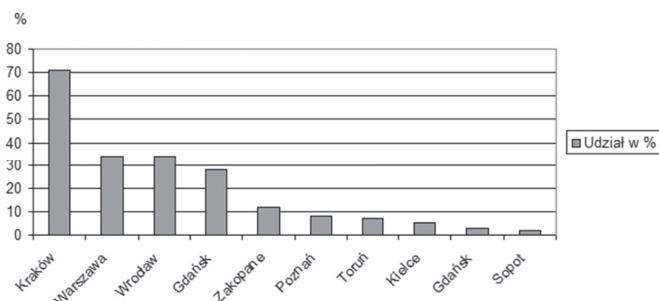
Rys. 3. Najatrakcyjniejsze turystycznie miasta w Europie

Źródło: własne wyniki badań.

W skali Polski za najbardziej atrakcyjne turystycznie miasta badani uznali: Kraków (71%), Warszawę (34%), Wrocław (34%), Gdańsk (28%) oraz Zakopane (12%) (rys. 4). Zdecydowanym liderem okazał się zatem Kraków, który też znalazł się na ósmej pozycji w zestawieniu najbardziej atrakcyjnych turystycznie miast europejskich. Należy zwrócić uwagę na bardzo wysoką pozycję Wrocławia, którego atrakcyjność wskazał taki sam procent badanych jak na stolicę Polski. Warto odnotować, że w zestawieniu 10 najbardziej atrakcyjnych turystycznie miast Polski nie znalazły się Lublin, Częstochowa czy Szczecin. Na uwagę zasługuje także wysoka pozycja Zakopanego. Miasto to uplasowało się na piątej pozycji – najwyżej spośród wszystkich miast, które nie są stolicami województw.

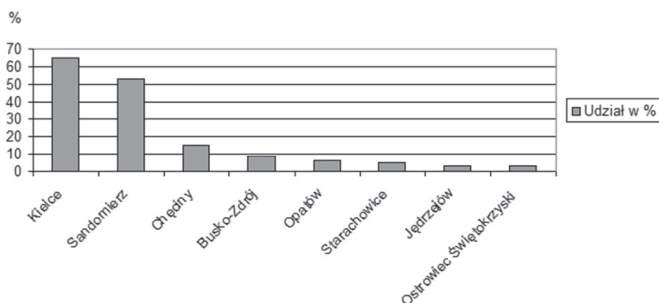
W województwie świętokrzyskim za najbardziej atrakcyjne turystycznie miasta uznano (rys. 5): Kielce (65%), Sandomierz (53%), Chęciny (15%), Busko-Zdrój (9%) oraz Opatów (6%). Nie dziwi dominująca pozycja Kielc. Miasto to jest stolicą regionu, cechuje

się atrakcyjnym krajobrazowo położeniem oraz wyjątkowymi walorami przyrodniczymi, szczególnie obiektami przyrody nieożywionej⁴.

Rys. 4. Najatrakcyjniejsze turystycznie miasta w Polsce

Źródło: własne wyniki badań.

Rys. 5. Najatrakcyjniejsze turystycznie miasta w województwie świętokrzyskim

Źródło: własne wyniki badań.

Te przyrodnicze atuty podkreśla obecność w granicach administracyjnych miasta m.in. pięciu ciekawych rezerwatów przyrody⁵.

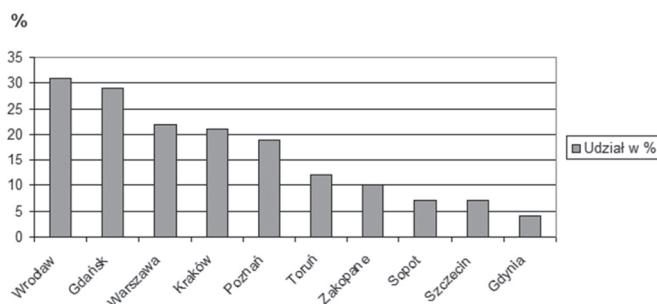
⁴ Z. Kotański, *Z plecakiem i młotkiem w Góry Świętokrzyskie. Przewodnik geologiczny dla turystów*, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa 1968; A.B. Kasza, B. Selerski, *Piesze wycieczki geologiczne po rezerwatach przyrody w Kielcach*, [w:] *Kielce i okolice. Przewodnik*, Agencja JP, Kielce 1998; *Obiekty przyrody nieożywionej w kieleckim obszarze metropolitalnym objęte programem Geopark Kielce*, red. T. Wróblewski, O.P. APLA, Kielce 2007; J. Jędrzychowski, *Świętokrzyski raj geologiczny. Przewodnik dla miłośników geoturystyki*, Wydawnictwo Perpetuum Mobile, Kielce 2008; W. Trela, S. Salwa, *Ścieżki geoturystyczne Kielce*, Instytut Geografii, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2012.

⁵ A.B. Kasza, B. Selerski, *Piesze wycieczki geologiczne po rezerwatach przyrody w Kielcach*, [w:] *Kielce i okolice. Przewodnik*, Agencja JP, Kielce 1998; T. Wróblewski, *Rezerwaty przyrody nieożywionej na terenie miasta Kielce*, Urząd Miasta Kielce – Geopark Kielce, Wydawnictwo O.P. APLA, Kielce 2008.

Za bardzo interesujące miasto w województwie świętokrzyskim badani uznali również Sandomierz, którego atrakcyjność gwałtownie wzrosła po emisji popularnego serialu telewizyjnego. Na trzecim miejscu uplasowały się Chęciny.

Swoj sukces to niewielkie miasto zawdzięcza doskonale widocznym (z często uczęszczanej drogi o randze krajowej) majestatycznym ruinom średniowiecznego zamku oraz licznym obiektom turystycznym, które zostały wykreowane w ostatnich latach (Centrum Nauki Leonardo da Vinci w Podzamczu Chęcińskim, Europejskie Centrum Edukacji Geologicznej). W opinii turystów wartość atrakcyjności turystycznej Chęcin okazała się wyższa niż Buska-Zdroju, uznawanego od lat uzdrowiska. Zasadniczo można stwierdzić, że poza wyżej wymienionymi ośrodkami atrakcyjność turystyczna miast województwa świętokrzyskiego oceniana jest w sposób niski. Autorzy pracy uważają, że szczególnie słabo zostały dostrzeżone walory Pińczowa. Miejscowość ta nie znalazła się nawet w pierwszej dziesiątce najatrakcyjniejszych miast w regionie świętokrzyskim. Powodem słabych notowań tego miasta wśród respondentów jest brak odpowiedniej promocji i niewystarczająca liczba różnorodnych wydarzeń, które mogłyby szerzej upowszechniać tę uroczą miejscowość.

Z polskich miast turyści najchętniej chcieliby odwiedzić Wrocław (31%), Gdańsk (29%), Warszawę (22%) oraz Kraków (21%) (rys. 6).

Rys. 6. Miasta w Polsce, które badani najchętniej chcieliby odwiedzić

Źródło: własne wyniki badań.

Należy zauważyć, że ta klasyfikacja cechuje się istotnymi różnicami w stosunku do zestawienia najatrakcyjniejszych turystycznie miast. Ocena atrakcyjności miasta nie idzie w parze z chęcią jego odwiedzin. Kraków spadł tutaj na czwartą pozycję, a Warszawa na trzecie miejsce. Z pewnością wielu badanych mogło odwiedzić już te miasta i dlatego preferowane są inne ośrodki miejskie. Poza tym wyższy procentowy udział w tej klasyfikacji uzyskały Poznań i Toruń. Miasta te wyprzedziły Zakopane. W pierwszej dziesiątce miast, które chcieliby odwiedzić turyści, pojawił się na dziewiątej pozycji Szczecin, którego z kolei brak było w zestawieniu dziesięciu najatrakcyjniejszych miast Polski. Poza tym deklaracje chęci odwiedzenia Sopotu wyraziło prawie dwukrotnie więcej badanych niż

deklaracje chęci przyjazdu do Gdyni. Jednak pod względem atrakcyjności turystycznej oba te miasta sklasyfikowano na tym samym poziomie. Okazuje się także, że duża aglomeracja łódzka nie znalazła się na ww. listach. Najwyraźniej walory turystyczne tego ośrodka nie są szeroko znane i w niewystarczający sposób promowane. Być może istotną rolę mogą odgrywać tutaj pewne skojarzenia, związane z tym miastem jako ośrodkiem głównie przemysłowym. Niewątpliwie z podobnych powodów w ww. klasyfikacjach nie pojawiły się miasta z Górnego Śląska. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że turystyka industrialna powoli zaczyna skupiać zainteresowanie bardziej alternatywnych turystów.

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych badań kwestionariuszowych i ich analizy można sformułować następujące wnioski:

- Najbardziej atrakcyjnymi miastami w skali europejskiej są: Paryż (59%), Rzym (37%), Barcelona (21%), Londyn (21%), Praga (17%) i Wenecja (12%).
- W skali Polski najbardziej atrakcyjnymi turystycznie miastami są: Kraków (71%), Warszawa (34%), Wrocław (34%), Gdańsk (28%) oraz Zakopane (12%).
- W województwie świętokrzyskim najbardziej atrakcyjne turystycznie są: Kielce (65%), Sandomierz (53%), Chęciny (15%), Busko-Zdrój (9%) oraz Opatów (6%).
- Z polskich miast badani najchętniej chcieliby odwiedzić Wrocław (31%), Gdańsk (29%), Warszawę (22%) oraz Kraków (21%).

Badania kwestionariuszowe przeprowadzone na stosunkowo dużej liczbie turystów wydają się wartościowym źródłem informacji i mogą być szeroko wykorzystywane w diagnozowaniu turystycznych preferencji i oczekiwań.

Podziękowania

Autorzy składają serdeczne podziękowania właścicielowi i personelowi Zespołu Pałacowego w Kurozwękach Sp. z o.o. za współpracę i pomoc przy realizacji badań. Szczególnie gorąco dziękujemy za życzliwość panu Witoldowi Świtalskiemu – kierownikowi działu marketingu i promocji.

Bibliografia

- Brambert P., Zieliński A., *Atrakcje a możliwości rozwoju klastra turystycznego na przykładzie południowo-wschodniej części regionu świętokrzyskiego*, [w:] *Gospodarka turystyczna w regionie*, red. A. Rapacz, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2017 [w druku].
- Jędrzychowski J., *Świętokrzyski raj geologiczny. Przewodnik dla miłośników geoturystyki*, Wydawnictwo Perpetuum Mobile, Kielce 2008.
- Kasza A.B., Selterski B., *Piesze wycieczki geologiczne po rezerwatach przyrody w Kielcach*, [w:] *Kielce i okolice. Przewodnik*, Agencja JP, Kielce 1998.
- Kotański Z., *Z plecakiem i młotkiem w Góry Świętokrzyskie. Przewodnik geologiczny dla turystów*, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa 1968.

- Obiekty przyrody nieożywionej w kieleckim obszarze metropolitalnym objęte programem Geopark* Kielce, red. T. Wróblewski, O.P. APLA, Kielce 2007.
- Trela W., Salwa S., *Ścieżki geoturystyczne Kielc*, Instytut Geografii, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2012.
- Wróblewski T., *Rezerваты przyrody nieożywionej na terenie miasta Kielce*, Urząd Miasta Kielce – Geopark Kielce, Wydawnictwo O.P. APLA, Kielce 2008.
- Zieliński A., Janeczko K., *Największe atrakcje turystyczne w województwie świętokrzyskim w opinii turystów*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Ekonomiczne Problemy Turystyki” 2016, nr 2 (34).
- Zieliński A., *Tourism attractiveness of Staszów according to its residents*, Visnyk of the Lviv University, Series Geography, Issue 43, Part 2, „Scientific Journal” 2013.
- Zieliński A., *Zespół Pałacowy w Kurozwękach jako produkt turystyczny o ponadregionalnym znaczeniu*, [w:] *Popyt turystyczny, fundusze europejskie, zagadnienia regionalne*, red. nauk. J. Buko, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2012, nr 700, „Ekonomiczne Problemy Usług” nr 85.

Streszczenie

W 2016 r. w Zespole Pałacowym w Kurozwękach, który jest jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych w regionie świętokrzyskim, przeprowadzono badania kwestionariuszowe, którymi objęto 2863 osoby. Celem studiów było uzyskanie opinii turystów na temat atrakcyjności turystycznej miast. Wyniki prac badawczych wskazują, że turyści za najbardziej atrakcyjne miasta w skali europejskiej uważają: Paryż, Rzym, Barcelonę, Londyn, Pragę oraz Wenecję. W skali Polski za najbardziej atrakcyjne turystycznie miasta badani uznali: Kraków, Warszawę, Wrocław, Gdańsk i Zakopane, natomiast w województwie świętokrzyskim: Kielce, Sandomierz, Chęciny, Busko-Zdrój i Opatów. Interesujące jest, że turyści wskazali, iż spośród polskich miast najchętniej chcieliby odwiedzić Wrocław i Gdańsk.

Słowa kluczowe: turystyka, atrakcyjność turystyczna, miasta, województwo świętokrzyskie, Kurozwęki

Abstract

In 2016, at the Kurozwęki Palace Complex, which is one of the most important tourist attractions in the Świętokrzyskie Region, a questionnaire survey was conducted on 2863 tourists. The aim of the study was to obtain tourists' opinions on the tourist attractiveness of European, Polish and local cities. The research results show that, according to tourists, the most attractive cities on a European scale are: Paris, Rome, Barcelona, London, Prague and Venice. In Poland, the most attractive tourist destinations are Kraków, Warsaw, Wrocław, Gdańsk and Zakopane. However, in the Świętokrzyskie Region these are: Kielce, Sandomierz, Chęciny, Busko-Zdrój and Opatów. It is interesting that the surveyed tourists would like to visit Polish cities the most are: Wrocław and Gdańsk.

Key words: tourism, tourist attractiveness, towns, Świętokrzyskie Voivodeship, Kurozwęki

NOTKA O AUTORACH

Dr Artur Zieliński, doktor nauk o Ziemi w zakresie geografii, pracownik Instytutu Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Autor kilkudziesięciu publikacji naukowych. Opiekun Studenckiego Koła Naukowego Turystyki „Bez Nazwy”. Współorganizator kilkunastu festiwali podróżniczych „Na Rozdrożach”. Z zamiłowania turysta i podróżnik.

Dawid Dziarmaga, student kierunku turystyka i rekreacja Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, członek Studenckiego Koła Naukowego Turystyki „Bez Nazwy”.